

Environment and Climate
Regional Accession Network **ECRAN**

Neighbourhood and
Enlargement
Negotiations

TAIEX ECRAN

Radionica o povratu troškova u sektoru otpada i otpadnih voda

Referentna cena vode Tarife

REPUBLIKA SRBIJA

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Republička direkcija za vode

Dobrila Kujundžić

Beograd

17. – 18. Novembar 2015.

1

Zakonski osnov

- **Zakon o vodama** („Sl. glasnik RS”, br. 30/10 и 93/12)
- Strategija upravljanja vodama na teritoriji Republike Srbije
- Plan zaštite voda od zagađivanja
- Uredba o utvrđivanju kriterijuma za određivanje referentne cene vode
- Uredba o utvrđivanju metodologije za obračun cene snabdevanja vodom za piće sistemom javnog vodovoda i cene sakupljanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda sistemom javne kanalizacije

Referentna cena vode (I) Naknade

Naknade (čl. 153. – 177. ZOV-a) za

- **korišćenje vodnog dobra**
- **ispuštenu vodu**
- **zagađivanje voda**
- **odvodnjavanje**
- **korišćenje vodnih objekata i sistema**

3

Uredba referentna cene vode (II)

- **Operativni troškovi (60%)**
 - **Troškovi zarada, naknada zarada, druga lična primanja (40%)**
 - **Troškovi materijala, goriva i energije, nematerijalni troškovi, ostali troškovi (20%)**
- **Trošovi održavanja (10%)**
- **Troškovi amortizacije (30%)**
- **Količine zahvaćene vode**

4

Uredba referentna cene vode (III)

TZ - troškovi zarada, naknada zarada, druga lična primanja

PBZ - prosečna mesečna bruto zarada pružaoca usluge u prethodnoj godini (vodosnabdevanje, otpadne vode)

N - broj zaposlenih (*kriterijum: 4 zaposlena na 1000 domaćinstava priključenih na javni vodovod*)

P - broj domaćinstava priključenih na javni vodovod

$$\mathbf{TZ = PBZ \times 12 \times N \times P / 1000}$$

5

Uredba referentna cene vode (IV)

- Referentna cena (RSD/m³) = ukupni troškovi (RSD/god) / količina zahvaćene vode (m³/god)
- Troškovi vodosnabdevanja – 45%
- Troškovi – otpadne vode – 55%

6

Uredba cene (tarife) - vodosnabdevanje

- Poslovni rashodi (**PR**) - *iz programa poslovanja*
 - Troškovi materijala, goriva, energije
 - Troškovi zarada, naknada zarada, druga lična primanja
 - Troškovi održavanja, amortizacije, ostali troškovi
- Rashodi za izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju i nabavku opreme (**IR**) - *iz programa poslovanja*
- Dobit pružaoca usluge (**D**) - *do 5% poslovnih rashoda*
- Naknada za korišćenje vode (**NK**)

Jedinična cena (**JC**) = $(\mathbf{PR} + \mathbf{IR} + \mathbf{D})/\mathbf{KV} + \mathbf{NK}$

KV - planirana isporučena količina vode za piće

7

Uredba cene (tarife) – otpadne vode (I)

- Poslovni rashodi (**PR**) - *iz programa poslovanja*
 - Troškovi materijala, goriva, energije
 - Troškovi zarada, naknada zarada, druga lična primanja
 - Troškovi održavanja, amortizacije, ostali troškovi
- Rashodi za izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju i nabavku opreme (**IR**) - *iz programa poslovanja*
- Dobit pružaoca usluge (**D**) - *do 8% poslovnih rashoda*
- Naknada za ispuštenu vodu (**NI**)
- Naknada za zagađivanje voda (**NZ**)

8

Uredba cene (tarife) – otpadne vode (II)

- Jedinična cena stanovništvo

$$(JCS) = (PR + IR + D)/KOV_1 + NI + NZ$$

KOV₁ - *količina otpadne vode – 80% isporučene količine vode za piće*

- Jedinična cena – ostale kategorije

$$(JCO) = (PR + IR + D)/KOV_2 + NI + NZ$$

KOV₂ - izmerena količina otpadne vode

9

Ocena nacrtu uredbi Efekti uredbi

- Korisnik
 - Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine – Republička direkcija za vode
- Podrška
 - Svetska banka
 - Dunavski program u oblasti voda
- Priprema
 - James L. Hunt, jul 2015.

10

Cilj provere nacрта uredbi

- usklađenost sa pravnim propisima Republike Srbije u oblasti upravljanja vodama i prirodnim resursima, kao i propisima koji definišu nadležnosti različitih nivoa vlasti
- usklađenost sa direktivama EU u oblasti voda, a posebno Članom 9. Okvirne direktive o vodama o povraćaju troškova vodnih servisa i smernicama EK
- primena principa međunarodne dobre prakse u utvrđivanju cena vodosnabdevanja i sakupljanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda, uključujući principe efikasnosti, pravičnosti, pristupačnosti i povraćaja troškova

11

Cene vodnih usluga (I) cilj

- Pouzdanost, kvalitet i (tehnička) održivost pružanja usluga
- Povrat troškova pružanja usluga (veći investicioni kapaciteti pružalaca usluga)
- Efikasno pružanje usluga
- Pristupačna cena vode

12

Cene vodnih usluga (II) nedostaci

- Zadovoljiti uslove čl 157. Zakona o vodama i čl. 27. Zakona o komunalnim delatnostima (88/11)
- Stepen do kog se metodologija smatra obaveznom
- Na koga se metodologija tačno odnosi
- Sredstva za praćenje usklađenosti
- Sprovođenje

13

Efekti predloženih uredbi

- Analiza nacрта uredbi
- Analiza metodologije SKGO (Stalna konferencija gradova i opština)
- Analiza rađena na osnovu podataka JKP-pružalaca usluga
- Pristupačnost cena za prosečno domaćinstvo
- Potencijalni uticaj na korisnike koji ne spadaju u sektor domaćinstava.

14

Pružaoци vodnih usluga

#	Oblast pružanja usluge	Region	Populacija	Odgovorili
1	Beograd	Beograd	1,500,000	Da
2	Leskovac	Jug	144,206	Da
3	Loznica	Zapad	79,327	Ne
4	Ljubovija	Zapad	14,424	Ne
5	Novi Sad	Vojvodina	341,625	Da
6	Sjenica	Jug	26,392	Ne
7	Smederevo	Istok	108,209	Da
8	Subotica	Vojvodina	105,681	Da
9	Tutin	Jug	31,155	Ne
10	Užice	Zapad	78,040	Ne
11	Vranje	Jug	83,524	Da
12	Zrenjanin	Vojvodina	123,362	Da

15

Trenutne cene i pristupačnost -vodosnabdevanje-

- Promene u cenama i pristupačnosti koja proizilazi iz
 - ujednačavanja tarifa u dve kategorije (domaćinstva i ne-domaćinstva)
 - primene zahteva za povraćaj troškova koji su navedeni u nacrtu Uredbe
- Uticaj povećanih naknada za korišćenje vode i ispuštenu vodu koje proizilaze iz Uredbe o referentnoj ceni vode

16

Trenutne cene -vodosnabdevanje-

Vodosnabdevanje		Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Fiksno za domaćinstva	RSD/mesečno	-	-	-	-	80.00	0.65	37.49
Obim za domaćinstva	RSD/m3	46.69	48.91	49.61	52.85	44.80	35.74	27.83
Fiskno za ne-domaćinstva	RSD/mesečno	-	-	-	-	80.00	0.65	37.49
Obim za ne-domaćinstva	RSD/m3	77.27	103.49	116.88	158.59	47.00	96.70	62.34
Odnos cena	Ne-domać/domaćinstvo	165%	212%	236%	300%	105%	271%	224%

17

Zapažanja

- procena na osnovu prosečne veličine domaćinstva i potrošnje i procenjenih prihoda domaćinstva
- Fiksni i varijabilni deo na tri od sedam lokacija (Vranje-fiksni deo veoma mali)
- Cene koje se naplaćuju potrošačima koji ne spadaju u sektor domaćinstava su mnogo veće, izuzev Subotice

18

Procena pristupačnosti -vodosnabdevanje-

VAŽEĆE CENE - Voda	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Prosečni prihodi domaćinstva	67,462	46,159	73,091	55,110	53,072	49,897	57,935
Prosečna veličina domaćinstva	2.74	3.31	2.66	3.10	2.62	3.23	2.77
Prosečna potrošnja – Voda lpcpd (litara po stanovniku dnevno)	170	115	140	118	93	100	136
Prosečan mesečni račun voda	728.67	623.25	615.27	646.59	452.41	385.46	391.72
Pristupačnost % prihoda domaćinstva	1.08%	1.35%	0.84%	1.17%	0.85%	0.77%	0.68%

19

Trenutne cene -otpadne vode-

		Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Fiksno za domaćinstva	RSD/mesečno	-	-	-	-	80.00	-	37.49
Obim za domaćinstva	RSD/m3	18.87	9.81	31.26	10.63	54.20	20.83	22.26
Fiksno za ne-domaćinstva	RSD/mesečno	-	-	-	-	80.00	-	37.49
Obim za ne-domaćinstva	RSD/m3	41.58	25.34	73.53	31.72	66.00	53.27	46.19
Odnos cena	Ne-domać/ domaćinstva	220%	258%	235%	298%	122%	256%	208%

20

Zapažanja

- Samo Subotica prečišćava otpadne vode
- Fiksni i varijabilni deo postoji na dve od sedam lokacija
- Cene koje se naplaćuju potrošačima, koji nisu sektor domaćinstava, su mnogo veće, izuzev Subotice

21

Procena pristupačnosti -otpadne vode-

<u>VAŽEĆE CENE – Otpadne vode</u>	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Prosečni prihodi domaćinstva	67,462	46,159	73,091	55,110	53,072	49,897	57,935
Prosečna veličina domaćinstva	2.74	3.31	2.66	3.10	2.62	3.23	2.77
Prosečna potrošnja – Otpadne vode lpcpd (litara po gl. stanovnika dnevno)	165	122	125	113	107	122	130
Prosečan mesečni račun za otpadne vode uključujući PDV	284.77	132.28	348.01	124.77	594.69	275.02	309.83
Pristupačnost (% prosečnih prihoda domaćinstva)	0.42%	0.29%	0.48%	0.23%	1.12%	0.55%	0.53%

22

Procena pristupačnosti -vodosnabdevanje i otpadne vode-

VAŽEĆE CENE	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Pristupačnost	1.50%	1.64%	1.32%	1.40%	1.97%	1.32%	1.21%

prosek dunavskog sliva iznosi 2.6%

23

Usaglašene cene -vodosnabdevanje-

- usaglašavanja cena za domaćinstava i ostale potrošače
- povećanje tarifa za domaćinstva (13.5% do 37%)
- smanjenje tarifa za ne-domaćinstva (31.4% do 56.3%)

	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Usaglašeno RSD/m ³	52.98	57.11	63.53	69.24	45.25	48.95	32.07
% promene za domaćinstva	13.5%	16.8%	28.0%	31.0%	1.0%	37.0%	15.2%
% promene za ne-domać	-31.4%	-44.8%	-45.6%	-56.3%	-3.7%	-49.4%	-48.6%

24

Usaglašene cene -otpadne vode-

- povećanja tarifa za domaćinstva od 28% do 39%
- smanjenje tarifa za ne-domaćinstva od 38% do 56%

	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Usaglašeno RSD/m ³	24.06	12.95	40.45	14.12	57.72	28.89	28.41
% promene za domaćinstva	28%	32%	29%	33%	6%	39%	28%
% promene za ne-domaćinstva	-42%	-49%	-45%	-56%	-13%	-46%	-38%

25

Procena pristupačnosti-usaglašene cene -vodosnabdevanje i otpadne vode-

	Beograd	Leskovac	Novi Sad	Smederevo	Subotica	Vranje	Zrenjanin
Usaglašene RSD/m ³	77.04	70.06	103.97	83.36	102.96	77.83	60.48
% promene za domaćinstva	18%	19%	29%	31%	4%	38%	21%
% promene za ne-domaćinstva	-35%	-46%	-45%	-56%	-9%	-48%	-44%

Kod primene fiksne i varijabilne tarife (Subotica, Vranje i Zrenjanin), fiksni deo je usaglašen. Zrenjanin, fiksni deo povećava za priključke veće od standardne veličine priključka za domaćinstva (vodomer prečnika 3/4)

26

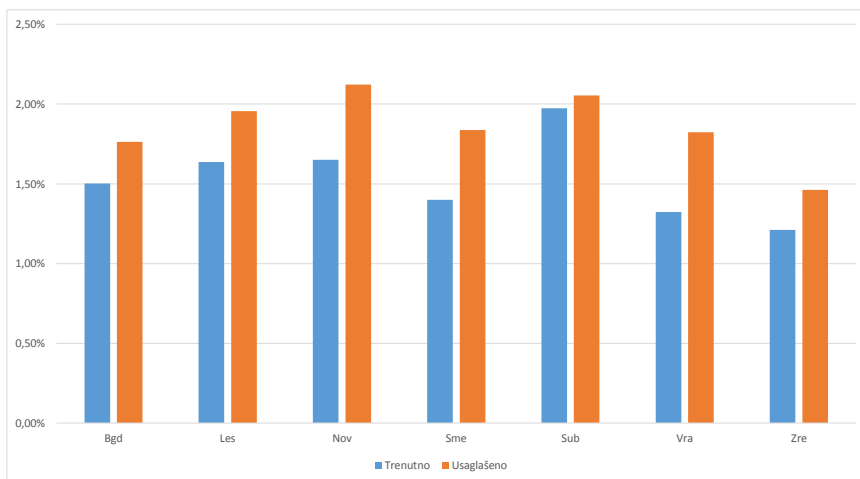
Uticaj usaglašavanja tarifa na pristupačnosti (I)

		Bgd	Les	Nov	Sme	Sub	Vra	Zre
Voda	Trenutno	1.08%	1.35%	1.05%	1.17%	0.85%	0.77%	0.68%
Voda	Usaglašeno	1.23%	1.58%	1.35%	1.54%	0.86%	1.06%	0.78%
Otpadne vode	Trenutno	0.42%	0.29%	0.60%	0.23%	1.12%	0.55%	0.53%
Otpadne vode	Usaglašeno	0.54%	0.38%	0.77%	0.30%	1.19%	0.76%	0.68%
Kombinovane usluge	Trenutno	1.50%	1.64%	1.65%	1.40%	1.97%	1.32%	1.21%
Kombinovane usluge	Usaglašeno	1.76%	1.95%	2.12%	1.84%	2.05%	1.82%	1.46%

27

Uticaj usaglašavanja tarifa na pristupačnosti (II)

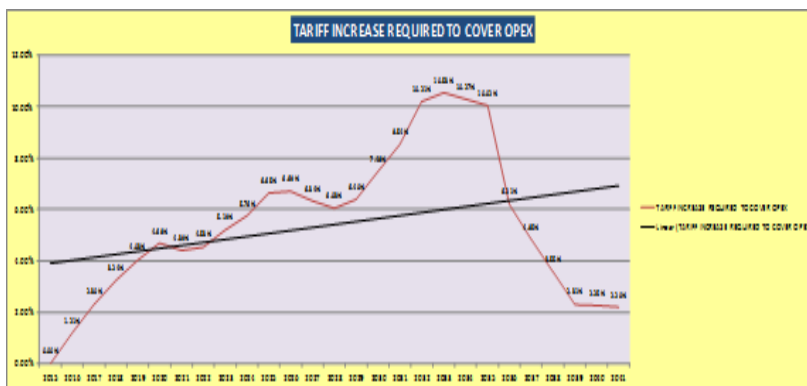

28

Uticaj O&M na tarife - domaći scenario

- veći od međunarodnih
- povećanje tarifa od 5 do 10% po svakoj godini
- Održavanje postojeće mreže (u lošem stanju)

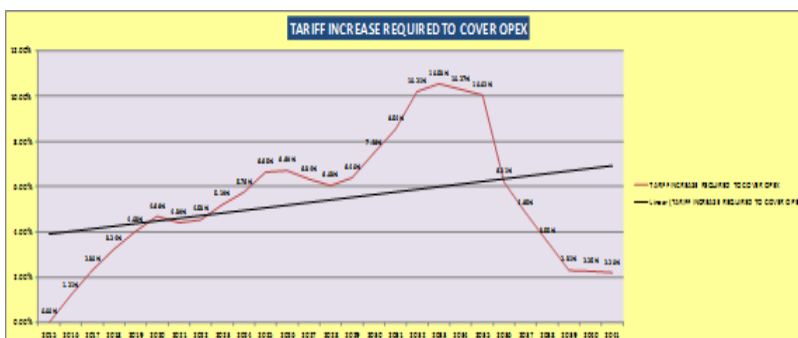

29

Uticaj O&M na tarife – međunarodni parametri

- Povećanje tarifa od 5 do 10% po svakoj godini

30

Hvala na pažnji

www.rdvode.gov.rs

Република Србија
Министарство пољопривреде и заштите животне средине
РЕПУБЛИЧКА ДИРЕКЦИЈА ЗА ВОДЕ

НасловнаО намаСтруктураАктуелноДокументиПословиКонтактиЛенковиНајчешћа питањаАрхиваГалерија

Омогућена је уплата хуманитарне помоћи жртвама поплава у Србији путем RatPal сервиса из 193 земље и региона.

Уплату хуманитарне помоћи за жртве поплава у Републици Србији, посредством RatPal сервиса, је могуће извршити на интернет адреси:

floodrelief.gov.rs

ДОБРОДОШЛИ НА ИНТЕРНЕТ ПРЕЗЕНТАЦИЈУ РЕПУБЛИЧКЕ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ВОДЕ

Булевар узметности 2а
11070 Београд

телефон: 31-45-360
факс: 31-45-370

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

ЈВП СрбијаВоде

ЈВП Воде Војводине

Дунавска кутија

ВНС

РХМЗ

Сектор за ванредне ситуације

еУправа

ИНФОРМАТОР О РАДУ